

BOLLETTINO

SALA STAMPA DELLA SANTA SEDE

N. 0063

Martedì 30.01.2001

VISITA "AD LIMINA APOSTOLORUM" DEI PRESULI DELLA CONFERENZA EPISCOPALE DELL'UNGHERIA

VISITA "AD LIMINA APOSTOLORUM" DEI PRESULI DELLA CONFERENZA EPISCOPALE DELL'UNGHERIA

- DISCORSO DEL SANTO PADRE IN LINGUA ORIGINALE
- TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA

Pubblichiamo di seguito il discorso che Giovanni Paolo II ha rivolto agli Ecc.mi Presuli della Conferenza Episcopale dell'Ungheria, incontrati questa mattina e ricevuti nei giorni scorsi in separate udienze per la Visita "ad Limina Apostolorum":

- DISCORSO DEL SANTO PADRE IN LINGUA ORIGINALE

Bíboros Úr,
Tisztelt Püspöktestvéreim!

1. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen Mindnyájatokkal. Örömmel fogadlak Benneteket *ad limina* látogatástok alkalmából. Az Apostolfejedelem sírjához vezető zarándoklat jelentős esemény minden egyes Főpásztor számára: lehetőséget nyújt arra, hogy kifejezze közösségét Péter Utódjával és megossza vele püspöki szolgálatával járó gondjait és reményeit.

Látogatástokat két jeles alkalom határozza meg: egyrészt röviddel ezelőtt zártuk be a Nagy Jubileum Szent Kapuját, másrészt hazátokban tovább tartanak annak milleniumi ünnepei, hogy államiságtok kereszténnyé vált. Ez alkalmából már lehetőségem nyílt, hogy üdvözöljelek Benneteket, előbb Bíboros Államtitkárom által, aki helyettesített Szent István ünnepén, majd személyesen, amikor, néhány hónappal ezelőtt, hazátok nemzeti zarándoklatát vezetve eljöttetek Szent Péter sírjához.

2. Aki eredményes akar lenni a jövőben, vissza kell térjen saját gyökereihez. A jubileumi ünnepek úgy Rómában, mint hazátokban, arra a történelmi eseményre koncentráltak, amely a kereszténység kezdetét jelentette. A Nagy Jubileum arra hívott, hogy tekintetünk vessük arra a pillanatra, amelyben Isten Igéje, Ő, aki ugyanaz tegnap, ma és mindörökké (vö. *Zsid* 13, 8), fölvette emberi természetünket és beleszületett az időbe. Hő kívánságom, hogy szemünket vessük az ember egyedüli Megváltójára, amint azt kifejeztem minap megjelent

Novo millennio ineunte kezdetű Apostoli Levelemben. Ebben a dokumentumban a jövő igényes programját hirdetem meg, kifejtettem néhány alapvető gondolatot, melyeket azért tartok fontosnak, hogy tekintetünk ne fordítsuk el az Üdvözítő arcáról, és hogy a gyakorlatban is foganatosítsuk az evangéliumi üzenetet.

Az Egyház Főpásztorainak első feladata a hitigazságok hirdetése, amelyek a Megtestesülésben és a húsvéti misztériumban csúcsonyolnak ki. Üzenetünk az értünk meghalt és föltámadt Istenember-Krisztus arcának elmékedéséből meríti erejét. Csak azért, mert Isten Fia valóságosan emberré lett, lehetünk mi is, emberek, Benne és Általa, valóban Isten fiaivá. A hangsúlyt a Krisztusról való elmékedésre helyezve világos jelét adjátok azon törekvésteknek, hogy missziótok lelki és pasztorális jelleget öltönn, s ez majd késedelem nélkül hatással lesz a Rátok bízottak életmódjára.

3. Ebben az összefüggésben szeretném kifejezni nagybecsülésemet azon erőfeszítéseik iránt, amelyekkel ápoljátok részegyházaitok papsága, szerzetesei és laikus hívei lelkében azt a hiteles lelkiséget, amely képessé teszi őket arra, hogy a jubileumi élményekből merített lelkesedés új lendületével válaszoljanak az egyes pasztorális kihívásokra. Ezzel kapcsolatban ismét arra a programra utalnék, amit *Novo millennio ineunte* kezdetű Apostoli Levelemben adtam közzé, egybegyűjtve benne néhány igényes evangéliumi imperatívuszt. Krisztus azért jött, hogy életünk legyen és bőségben legyen (vö. *Jn 10, 10*). Az Őrá függesztett tekintet arra kötelez, hogy minden tekintetben elfogadjuk ezt az ajándékát, kezdve a fizikai életen. Sokkal inkább, mint bármikor, a harmadik évezred küszöbén, érezzük annak szükségét, hogy oltalmazzuk és ápoljuk az életet. Szükség van arra, hogy élesztgessük korunkban „az élet kultúráját”.

Ismeretes számomra elkötelezettségtek, amelynek jegyében fáradoztok az élet védelmében. De fáradhatatlan munkásságtok ellenére hazátokban is mutatkoznak azok a nyugtalanító jelenségek, amelyek az öreg kontinens számos országában a halál kultúrájának mind nyugtalanítóbb terjedésére utalnak. Az utóbbi évtizedek abortusz-statisztikái riasztóak országokban. Arra kell indítsanak, hogy félelem nélkül és határozottan kiálljunk az élet védelmében, annak minden egyes szakaszában, a fogamzástól egészen a természetes halálig. Tegyetek meg minden lehetőt, hogy gyermekeik kihordására bátorítsátok az áldott állapotban lévő anyákat.

Ezekben a drámai időkben az Egyháznak fontos feladatai vannak. A keresztényeknek inkább azzá kell válniok, amire hivatottak: a föld sója és a világ világossága (vö. *Mt 5, 13-14*). Ez a nemes hivatás legfőképpen a Főpásztorokat kötelezi a Timóteushoz írt második levél szerint: készek kell legyenek, hogy akár alkalmas, akár alkalmatlan, hirdessék az ígét (vö. *2 Tim 4, 2*). Álljatok ki mindenütt, ha úgy látjátok: meg kell védeni Istent és embert. Nem vagytok e világból, de ne határoljátok el magatokat a világtól (vö. *Jn 15, 19*). Annak a laikus társadalomnak, amely egyre inkább hallgat Istenről, szüksége van hangotokra. Hogy a társadalomnak lelket adjátok, meggyőző erővel hat, ha szövetkeztek más egyházak és egyházi jellegű közösségek főpásztoraival. Az együttműködést széles területen teszi lehetővé a tanúságtétel ökumenizmusa.

4. Az Egyház aktuális környezetét Magyarországon nem csupán a vallásos közömbösség agnoszticizmusa jelenti. Ha el is hártják, vagy elhallgatják Őt, Isten jelen van benne. Bizonyos: számosan úgy élnek, mintha Isten nem létezne. De az Őrá való vágyakozás mindig elevenen él a szívekben. Az ember ugyanis nem elégszik meg a pusztán emberivel, hanem az őt meghaladó igazságot keresi, mert azt látja, ha nem is egészen világosan, hogy benne találja meg saját életének értelmét. Az Egyház nagy és kedvező lehetősége az, hogy az élet értelmét kutató kérdésre választ tud adni. Tárjuk fel tehát az Egyház ajtaját mindazok előtt, akik őszintén keresik Istent! Aki az Egyházon az igazságot keresi, joga van arra, hogy hitelesen és teljességében része lehessen Isten Igéjében, legyen az az Írás által vagy a hagyomány útján (vö. *Dei Verbum, 10*). Így az igazság keresését megvédjük a határozatlan, irracionális és szinkretisztikus vallásosság veszélyeitől, és Isten élő Egyháza „az igazság oszlopa és biztos alapja” lesz (*1 Tim 3, 15*).

5. Az Egyházat különféle módon érte üldöztetés hazátokban: előbb erőszak alkalmazásával, majd kifinomultabb, szövevényesebb módon. Az utóbbi tíz esztendőben az Egyház egy másfajta valóságot tapasztalt meg: a „rendszeráltás” nem csak újfajta szabadságot hozott, hanem egyfajta „fogyasztói sokk”-ot is. Az anyagi javak kerültek előtérbe, olyan sürgető erővel, hogy gyakran elfojtják a vallási és erkölcsi értékek iránti vágyat. De az idő múltával, az ember, ha lelke táplálék nélkül marad és csak keze telik meg, megtapasztalja az ürességet: „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való” (*Mt 4, 4*; vö. *MTörv 8, 3*). Ezzel kapcsolatban ki szeretném fejezni aggodalmam a vasárnapokkal kapcsolatban: egyre inkább fenyeget a veszély, hogy elveszíti jelentőségét. *Dies Domini* kezdetű Apostoli Levelemben a vasárnapot az Úr és az ember napjaként mutattam be. Meg óhajtom ismételni azt a gondolatot, amelyet szívemen viselek: az ember, személy mivoltában nem eshet a gazdasági érdekek rabságába. Ennek kockázata valóságos, mert a „fogyasztói

társadalom", amelyben Istent gyakran halottnak állítják be, elegendő bálványt emelt, így a minden áron való profit bálványát. A Nagy Jubileum folyamán e társadalomnak megnyilvánult egy másik arculata is: számosan fedezték fel a kereszténység tartalékait, az Egyház tartalékait, az oly sok hívő által tanúsított és megélt hitet. Bár a látszat ellenkező benyomást kelt, a keresztény hit mélyen belegyökerezett népetek lelkébe. Rátok vár, hogy fölbresszések Isten hangját az emberek lelkiismeretében.

6. A hit igazságának meg kell feleljen a megélt tanúságtétel. Az utóbbi évtizedekben az Egyház Magyarországon egyfajta kincsesházzá lett, nem csupán szentélyei és műemlékei révén, hanem mindenekelőtt hittanúi révén, akik a jövő valódi kincsei. A család e kincsesházban az egyik gyémánt. Modern társadalmaink kihívásai közepette meg kell újítanunk a családpasztorációt. Ezt a kívánságomat már Rátok bíztam a feledhetetlen 2000. esztendő Szent István ünnepe alkalmából Hozzátok intézett üzenetemben. Így írtam benne: „Legyetek tudatában a család központi szerepének, a rendezett és virágzó társadalom érdekében.” (i. h. 4.) Örülök annak, hogy közös körlevelet írva a családpasztorációról, a pasztorális gondok közepette kitüntetett helyet biztosítottatok a családnak. Nagyra értékelem ezt a kollegiális tettet és kívánom, hogy ezt számos más intézkedés kövesse.

Az evangelizáció műve hazátokban valóban olyan nagy, hogy minden erőtöket és energiátokat igénybe veszi. Rendelkezésre állnak a hagyományos „szószékek”, mint a prédikáció, a katekézis, a lelkigyakorlatok, a körlevelek. De ugyanakkor vannak más fontos és új „areopágok”, amelyek várnak ránk: a rádió, a televízió, az új technológiák. Nehéz ugyan felhasználni és „evangelizálni” ezeket az új eszközöket, de fantáziával és bátorsággal lehetséges! Gratulálok a Katolikus Rádió megindításához. Egy ilyen intézmény, ha jól van szervezve és felhasználva, Számotokra, Főpásztorok számára egyfajta szószékké válhat, amelyről el tudjátok érni azokat is, akik eltávolodtak az Egyháztól.

7. Kedves Testvéreim! Nem zárhatom le e gondolatsort anélkül, hogy Rátok ne bíznám egy titkomat. Huszonkét évet meghaladó pápaságom alatt számos tervet megvalósíthattam. Azonban első és végső tervem maga Krisztus maradt. Különösen mi, püspökök hivatunk meg Krisztus követésére, sőt, hogy mindig jobban hasonlók váljunk Hozzá. Ezért tetszik nekem nagyon az a mottó, amelyet adtatok a Magyar Millenniumnak: „Múltunk a reményünk - Krisztus a jövőnk.” Krisztus lesz jövőtök, ha továbbra is elmélkedtek arcáról; ha mindig inkább meg kívánjátok élni az Egyházat mint kommuniót; ha a paphiány, a szerzetesi és szerzetesnői jelöltek hiánya láttán elkötelezitek Magatokat a hiteles és lelkesítő hivatásápolás mellett; ha segítitek a laikus híveket, hogy fölfedezzék és még inkább megélhessék saját hivatásukat, amelyet annyira sürgetett a II. Vatikáni Zsinat. Lelkipásztori teendőitek között a fiataloknak jusson az első hely. Ebből a szempontból az elmúlt évek során nagy lépést tettetek előre, amikor számos katolikus iskolát alapítottatok újjá s felállítottatok a Katolikus Egyetemet. Ezek az intézmények egyfajta „laboratóriumok”, melyekben a fiataloknak megadatik, hogy fölkészüljenek az emberi szabadsághoz méltó és az igazságon alapuló keresztény életvezetésre. Aki követi lelkiismerete hangját, annak szüksége van, hogy hitelesen tökéletesítse is azt, a Tanítóhivatal által előadott igazságok jegyében.

8. Kedves Testvéreim, ezekkel a gondolatokkal kívántalak lelkesíteni Benneteket a Rátok bízott lelkipásztori feladatok teljesítésében, hazátok Egyházának szolgálatában. Ismerve azt az odaadást, amellyel ellátjátok püspöki szolgálatotokat, szeretném kifejezni testvéri és hálás nagyrabecsülésemet. Minden helyzetben erősítsen Benneteket az a gondolat, hogy Jézus Krisztus nem „menedzsernek” hívott, hanem misztériumainak minisztereivé szentelt föl, amikor barátainak hívott meg bennünket (vö. Jn 15, 14-15). Végezetül Titeket és küldetéseket, mint nyájaitok Főpásztorait, a Magyarok Nagyasszonya Szűzanya Mária oltalmába ajánllak. Rátok, valamint egyházmegyéitek papjaira, diakónusaira, szerzeteseire és laikus hívőire szálljon a mennyei kegyelmek bősége, amelynek záloga az Apostoli Áldás, s melyet szívből adok Mindnyájatokra.

[00172-AA.01] [Testo originale:Ungherese]

● TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA

Signor Cardinale,
Venerati Fratelli nell'Episcopato!

1. La grazia del Signore Nostro Gesù Cristo, l'amore di Dio Padre e la comunione dello Spirito Santo siano con

tutti Voi e con ciascuno di Voi! Sono lieto di poterVi ricevere in occasione della vostra visita *ad limina*. Il pellegrinaggio alla Tomba del Principe degli Apostoli è un momento significativo nella vita di ciascun Pastore: gli offre l'occasione di esprimere la sua comunione col Successore di Pietro e di condividere con lui le sollecitudini e le speranze connesse col ministero episcopale.

La vostra visita si colloca nell'ambito di due grandi ricorrenze: è stata da poco chiusa la Porta Santa del Grande Giubileo e nella vostra Patria è in corso la celebrazione dei mille anni da che la vostra Nazione è diventata cristiana. Tali ricorrenze mi hanno già dato l'opportunità di salutarVi, sia per il tramite del mio Cardinale Segretario di Stato che ha fatto le mie veci in occasione della festa di Santo Stefano, sia personalmente, quando pochi mesi fa siete venuti alla Tomba di San Pietro con il pellegrinaggio nazionale del vostro Paese.

2. Chi vuole affrontare efficacemente il futuro, deve ritornare alle proprie radici. Le celebrazioni giubilari qui a Roma, come quelle nel vostro Paese, si sono concentrate sull'evento storico da cui ha avuto origine il cristianesimo. Il Grande Giubileo ci ha invitati a volgere lo sguardo verso il momento in cui il Verbo di Dio ha preso la nostra natura umana ed è nato nel tempo, Lui che è lo stesso ieri, oggi e sempre (cfr *Eb* 13,8). E' mio profondo desiderio che i nostri occhi rimangano fissi sull'unico Redentore dell'uomo, come ho rilevato nella mia recente Lettera apostolica *Novo millennio ineunte*. In tale documento ho offerto un programma esigente per l'avvenire, presentando alcune linee di fondo che ritengo importanti per non perdere di vista il volto del Salvatore e per mettere in pratica il messaggio evangelico.

Il primo compito dei Pastori della Chiesa è quello di annunciare le verità della fede, che culminano nell'Incarnazione e nel Mistero pasquale. Il nostro messaggio trae la sua forza dalla contemplazione del volto di Cristo Dio-uomo, morto e risorto per noi. Solo perché il Figlio di Dio è diventato veramente uomo, possiamo noi uomini, in Lui e attraverso di Lui, divenire realmente figli di Dio. Il rilievo da Voi dato alla contemplazione di Cristo sarà un segno chiaro della volontà di conferire alla vostra missione un'impronta spirituale e pastorale, che non mancherà di influenzare lo stile di vita di quanti Vi sono affidati.

3. In questo contesto, vorrei esprimere il mio apprezzamento per i vostri sforzi volti a promuovere nel clero, nei religiosi e nei fedeli laici delle vostre Chiese locali un'autentica spiritualità, che li metta in grado di affrontare le varie sfide pastorali con un nuovo slancio di entusiasmo nutrito dalle esperienze giubilari. Al riguardo, vorrei richiamarmi ancora al programma che ho delineato nella Lettera apostolica *Novo millennio ineunte*: ho raccolto in essa alcuni esigenti imperativi evangelici. Lo sguardo fisso a Cristo, venuto perché abbiamo la vita e l'abbiamo in abbondanza (cfr *Gv* 10, 10), ci impegna ad accogliere questo suo dono in ogni suo aspetto, a cominciare da quello fisico. Più che mai, alla soglia del terzo millennio, sentiamo l'esigenza che la vita sia difesa e coltivata. Bisogna suscitare nel nostro mondo una vera "cultura della vita".

Mi è nota l'energia con cui Vi impegnate come difensori della vita. Ma nonostante la vostra instancabile dedizione, anche nella vostra Patria si notano i dati preoccupanti che segnalano in molti Paesi del vecchio continente il diffondersi di una cultura della morte sempre più preoccupante. Le statistiche dell'aborto pubblicate negli ultimi decenni nel vostro Paese sono allarmanti. Esse devono spingere a difendere senza timore e con chiarezza la vita umana in ogni fase della sua esistenza, dal concepimento fino alla morte naturale. Fate tutto il possibile per incoraggiare le donne incinte a portare a compimento la gravidanza.

In questi tempi drammatici la Chiesa assume una funzione importante. I cristiani devono diventare sempre più ciò che sono chiamati ad essere: sale della terra e luce del mondo (cfr *Mt* 5, 13-14). Tale nobile vocazione obbliga soprattutto i Pastori che, come si legge nella seconda Lettera a Timoteo, devono essere pronti a prendere la parola in ogni occasione opportuna e non opportuna (cfr *2 Tim* 4,2). FateVi coinvolgere là dove pensate di dover difendere Dio e l'uomo! Non siete del mondo, ma non segregateVi dal mondo (cfr *Gv* 15, 19). Una società laica, in cui si fa sempre più silenzio su Dio, ha bisogno della vostra voce. Per dare alla società un'anima, può essere conveniente cercare d'allearsi con i Pastori e i cristiani di altre Chiese e Comunità ecclesiali. L'ecumenismo della testimonianza apre di fatto un ampio campo di collaborazione.

4. Gli attuali condizionamenti della Chiesa in Ungheria non devono essere identificati semplicemente con un contesto agnostico di indifferenza religiosa. Anche se estromesso o taciuto, Dio è presente. Certo: molti vivono come se Dio non esistesse. Ma il desiderio di Lui è sempre vivo nei cuori. L'uomo, infatti, non si accontenta soltanto di quanto è umano, ma cerca una verità che lo trascende, perché avverte, anche se confusamente, che in essa sta il senso della propria vita. La risposta alla questione del senso della vita è la grande occasione favorevole della Chiesa. Apriamo dunque le nostre porte a tutti quelli che sinceramente sono in cerca di Dio! Chi chiede alla Chiesa la verità, ha diritto di attendersi che da essa gli sia esposta autenticamente ed integralmente

la parola di Dio scritta o trasmessa (cfr *Dei Verbum*, 10). Così, la ricerca della verità viene protetta dai pericoli di una religiosità indeterminata, irrazionale e sincretistica, e la Chiesa del Dio vivente si rivela per quello che è, "colonna e sostegno della verità" (1 *Tim* 3, 15).

5. La Chiesa nel vostro Paese è stata sottoposta a vari generi di persecuzione: vi sono state forme di persecuzione violenta, e ve ne sono state altre sofisticate e più sottili. Negli ultimi dieci anni la Chiesa ha vissuto una realtà diversa: la "svolta" ha portato non soltanto una nuova libertà, ma anche un "choc consumistico". I beni materiali sono messi in evidenza con un'insistenza tale da soffocare spesso qualsiasi desiderio di valori religiosi e morali. Ma col passare del tempo, se l'anima rimane senza nutrimento e soltanto le mani sono riempite, l'uomo sperimenta il vuoto: "Non di solo pane vivrà l'uomo, ma di ogni parola che esce dalla bocca di Dio" (*Mt* 4, 4; cfr *Dt* 8, 3).

In questo contesto vorrei esprimere la mia sollecitudine riguardo al significato della domenica, che sempre di più è minacciata di svuotamento. Nella Lettera apostolica *Dies Domini* ho illustrato la domenica come giorno del Signore e giorno dell'uomo. Desidero ripetere un pensiero che mi sta molto a cuore: l'uomo, in quanto persona, non deve essere schiacciato dagli interessi economici. E' questo un rischio reale, perché "la società dei consumi", dove Dio spesso viene dato per morto, ha creato idoli a sufficienza, tra i quali sta in evidenza l'idolo del profitto ad ogni costo. Durante il Grande Giubileo si è manifestato anche un volto diverso di queste società: molti uomini hanno riscoperto le riserve del cristianesimo, le riserve della Chiesa, cioè la fede testimoniata e vissuta da tanti credenti. Nonostante le apparenze che potrebbero dare l'impressione del contrario, la fede cristiana è radicata profondamente nell'anima del vostro popolo. Tocca a Voi risvegliare la voce di Dio nelle coscienze degli uomini.

6. Alla verità della fede deve corrispondere la coerenza della vita. La Chiesa in Ungheria, non ricca di beni materiali, possiede inestimabili ricchezze spirituali, costituite dalle testimonianze di fede e di santità di tanti suoi membri. Penso in particolare alle famiglie cristiane, vere "chiese domestiche". Di fronte alle sfide della società moderna ci vuole una rinnovata pastorale della famiglia. Questo mio desiderio Ve l'ho già affidato nel Messaggio mandatoVi in occasione della festa di Santo Stefano in questo indimenticabile Anno 2000. Vi scrivevo allora: "Siate consapevoli della centralità della famiglia per una convivenza ordinata e florida" (*I.c.*, 4). Sono lieto che abbiate dato alla famiglia un posto privilegiato nella gerarchia delle priorità pastorali, scrivendo una comune *Lettera Pastorale sulla Famiglia*. Apprezzo quest'azione concertata ed auspico che ne seguiranno tante altre. L'opera dell'evangelizzazione nel vostro Paese è di fatto così grande che richiede tutte le vostre forze ed energie. Ci sono gli "amboni" tradizionali come la predica, la catechesi, i ritiri spirituali, le Lettere Pastorali. Ma sono allo stesso tempo importanti i nuovi "areopaghi" che Vi attendono: la radio, la televisione, le nuove tecnologie. E' difficile utilizzare ed "evangelizzare" questi nuovi mezzi, ma con fantasia e coraggio è possibile! Mi congratulo con Voi per l'iniziativa di voler realizzare una radio cattolica. Una tale istituzione, ben gestita e utilizzata, può diventare per Voi, Pastori, una specie di pulpito dal quale Vi sarà possibile raggiungere anche le persone che si sono allontanate dalla Chiesa.

7. Cari Fratelli! Se ogni cristiano è chiamato a conformarsi a Cristo, tanto maggiormente lo è il Vescovo, che deve essere modello del suo gregge. Cristo sia sempre al centro della vostra vita. Mi piace molto il motto che avete scelto per il vostro millenario ungherese: "Il nostro passato è la nostra speranza - Cristo è il nostro avvenire". Cristo sarà il vostro avvenire se continuerete a contemplare il suo volto; se cercherete di vivere sempre di più la Chiesa-comunione; se Vi impegnerete in favore di un'autentica ed entusiasmante pastorale vocazionale per affrontare la scarsità di sacerdoti, religiosi e religiose; se aiuterete i fedeli laici a scoprire e vivere ancora di più la loro propria vocazione, su cui tanto ha insistito il Concilio Vaticano II.

La pupilla privilegiata della vostra pastorale devono essere i giovani. A questo riguardo avete potuto fare negli ultimi anni un passo importante in avanti, rifondando numerose scuole cattoliche ed erigendo l'Università cattolica. Tali istituzioni costituiscono quella sorta di "laboratorio" in cui gli studenti hanno la possibilità di prepararsi a una vita cristiana degna della libertà dell'uomo e fondata sulla verità. Chi segue la voce della coscienza ha bisogno di autentica conoscenza conforme alle verità proposte dal Magistero.

8. Con questi pensieri, cari Fratelli, ho voluto stimolarVi nell'esercizio dei compiti pastorali a Voi affidati a servizio della Chiesa nella vostra Patria. Consapevole della grande dedizione con cui svolgete il vostro ministero episcopale, vorrei esprimerVi il mio fraterno e grato apprezzamento. In ogni situazione Vi conforti il pensiero che Cristo Gesù non Vi ha preso a suo servizio come semplici "manager", ma Vi ha consacrati ministri dei suoi

Misteri, chiamandoVi a partecipare alla sua amicizia (cfr Gv 15,14-15).

Infine, affido la vostra esistenza e la vostra missione come Pastori dei vostri greggi all'intercessione di Maria, *Magna Domina Hungarorum*. Su di Voi, sui sacerdoti, diaconi, religiosi e laici nelle vostre Diocesi discenda l'abbondanza delle grazie celesti, di cui è pegno la Benedizione Apostolica che a tutti imparto di cuore.

[00172-01.01] [Testo originale: Ungherese]
